

Tarkastuslautakunnan laatima Vantaan kaupungin arviointikertomus vuodelta 2020 merkittiin tiedoksi kaupunginvaltuuston kokouksessa 10.5.2021 § 8 ja se lähetettiin kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten. Kaupunginhallitus päätti 24.5.2021 § 8 lähettää valtuuston päätöksen ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Lautakuntien selvitykset arviointikertomuksesta vuodelta 2020

Kaupunkikulttuurilautakunta 22.9.2021 § 9

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 21.9.2021 § 14

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.9.2021 § 8

Kaupunkitilalautakunta 22.9.2021 § 12

Kaupunkiympäristölautakunta 21.9.2021 § 10

Kaupunkikulttuurilautakunta 22.9.2021 § 9

VD/10133/00.03.00.00/2020

Kaupunkikulttuurin toimialan selvitys vuoden 2020 arviointikertomukseen

Tiivistelmä, kohta 1:

Kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan vuoden 2020 sitovista strategisista tavoitteista oli toteutunut täysin 16, osittain 12 ja 6 tavoitetta ei toteutunut lainkaan.

Tarkastuslautakunta oli eri mieltä yhden tavoitteen toteumasta, yhden tavoitteen osalta huomautettiin tavoitteen mittarista ja yhtä tavoitetta ei voitu arvioida. Koronakriisin vuoksi hyvinvointia edistäviä tavoitteita jäi toteutumatta ja terveys- ja sosiaalipalveluihin on syntynyt hoito- ja palveluvelkaa, joka kasvattaa palvelutarpeita tulevina vuosina. Tarkastuslautakunta pitää erittäin tärkeänä, että heti koronakriisin hellittäessä aletaan nopeasti toimiin, joilla nyt syntynyttä hoito- ja palvelutarvevajetta aletaan purkamaan.

Kaupunkikulttuuri toteaa, että tarkastuslautakunnan johtopäätökset ovat linjassa toimialan omien havaintojen kanssa. Koronapandemian aikana hyvinvointia ja elinvoimaa rakentavia toimenpiteitä ja palveluita ei ole voitu toteuttaa, mikä on synnyttänyt palveluvelkaa ja lisätarvetta korjaaville palveluille.

1.1.2 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2020 tavoitteiden toteutumisesta

Sisältökohdat kaupunkikulttuurin toimialan kannalta:

Tarkastuslautakunnan toteamat koronaviruspandemian vaikutukset sitoviin tavoitteisiin (ainakin osittain pandemiasta johtuvia):

10.1 Suurten tapahtumien määrä. Tavoite ei toteutunut, koska tapahtumia ei voitu järjestää.

12.5 Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmaa toteutetaan. Toimenpiteitä sopeutettiin pandemiatilanteen rajoitukset huomioiden.

Kaupunkikulttuuri toteaa, että tarkastuslautakunnan johtopäätökset ovat oikeita. Tapahtumatuotanto kärsi koronapandemian rajoituksista ja kaikkia myönteisen erityiskohtelun ohjelmaan kirjattuja toimenpiteitä ei ollut mahdollista toteuttaa suunnitellusti.

3.1 Musiikkiopisto

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

Opetusmenetelmien sovittaminen koronapandemian poikkeustilanteeseen sopiviksi ohjasi pitkälti Vantaan musiikkiopiston toimintaa vuonna 2020. Muutos etäopetukseen piti tehdä nopeasti vuoden 2020 maaliskuussa ja pienten alkuvaikeuksien jälkeen etäopetuksen erilaisia menetelmiä saatiin kokemuksen kartuttua muovattua toimintaan sopiviksi. Vaikka lähiopetus on jatkossa tilanteen salliessa edelleen tärkein opetusmuoto, voidaan nyt hyväksi havaitulla etäopetusmenetelmillä jatkossa täydentää lähiopetusta. Musiikkiopiston tavoitteista tärkeä vuonna 2020 oli uuden opetussuunnitelman sisäänajo ja opetuksen muokkaaminen uuden opetussuunnitelman mukaiseksi. Tavoitteena on, että opetussuunnitelma on lopullisesti päivitetty ja opetus uuden opetussuunnitelman mukaista vuoden 2021 syksystä lähtien.

Koronapandemia aiheutti vuonna 2020 musiikkiopistolle sekä taloudellisia menetyksiä että laskua oppilasmääriin. Taloutta paikkasi merkittävästi valtiolta saatu korona-avustus ja talous pysyikin talousarviossa asetetuissa raameissa. Etäopetuksessa käytettäviä opetusmenetelmiä saatiin kokemusten kertymisen kautta kehitettyä ja oppilas- ja opetustuntien määrän laskua pystyttiin hillitsemään. Eniten laskua tuli järjestettyjen tilaisuuksien määriin, mutta tätäkin pystyttiin hieman paikkaamaan virtuaalikonserteilla.

Tuloksellisuuden osatekijöistä musiikkiopiston henkilöstön hyvin alhainen sairauspoissaoloprosentti ja Kunta10-tutkimuksen parantuneet tulokset ovat positiivisia signaaleja henkilöstön hyvinvoinnin osalta. Segregaation estämisessä ja osallisuuden tukemisessa merkittävää on musiikkiopiston Tempo-lastenorkesteri, joka yhdistää sekä kantäväestöä että maahanmuuttajia yhteisen harrastuksen pariin.

Uuden organisaatiossa Vantaan musiikkiopisto on nyt kulttuurin toimialalla ja organisaatiossa on aiempaa enemmän väliportaita. Vaikka musiikkiopistossa kokeekin nyt saaneensa selkeämmän kokonaiskuvan ja palvelukartan taiteen perusopetuksen toimintaan, niin samalla musiikkiopisto on huolissaan näkyvyydestään ja myös vetovoimaisuutensa mahdollisesta heikentymisestä moniportaisessa hierarkiassa. Musiikkiopisto miettiikin keinoja (esimerkiksi markkinointiviestinnän lisääminen), joilla näkyvyyttä saataisiin paremmaksi.

Vaikka koronapandemian aiheuttama poikkeustilanne vaikutti vähentävästi musiikkiopiston oppilasmääriin ja haittaisi erityisesti opiston konserttitoimintaa, tarkastuslautakunta toteaa musiikkiopiston pystyneen kuitenkin nopeasti sopeuttamaan toimintaansa koronapandemian aiheuttamaan poikkeustilanteeseen. Tärkeää on, että musiikkiopiston toiminta on sujuvaa uudessa organisaatiossa ja opiston vetovoimaisuus säilyy. Tarkastuslautakunta suosittelee musiikkiopistoa yhteistyössä uuden toimialansa ja palvelualueensa kanssa selvittämään, mitkä olisivat parhaat tavat sujuvoittaa toimintaa ja vuorovaikutusta uudessa organisaatiossa ja vahvistaa musiikkiopiston viestintää, näkyvyyttä ja tunnettavuutta.

Kaupunkikulttuuri toteaa, että tarkastuslautakunnan johtopäätökset ovat oikeita, ja suositukset osuivat oivaltavasti kipeimpiin kohtiin.

Taideoppilaitosta ajatellen nykyinen organisaatorakenne on tuonut mukanaan sekä hyviä, että näkyvyyden rakentamisen kannalta ongelmallisia puolia. Positiivista on yhteistyön mahdollisuus kaupunkikulttuurin kulttuurituottajien kanssa sekä kaupunkikulttuurin viestinnän kanssa yhteisesti toteutettavat markkinointiviestintäkampanjat. Musiikkiopisto pyrkii lisäämään näkyvyyttään organisaation viestinnässä, jotta musiikkiopiston tunnettuus koko Suomessa oman alansa huippuoppilaitoksena kasvaisi.

3.2 Kuvataidekoulu

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

Vantaan kuvataidekoulun toimintaa ohjasi vuonna 2020 vahvasti toiminnan sopeuttaminen koronapandemian poikkeustilanteeseen. Opetus jouduttiin nopealla aikataululla muuttamaan etäopetuksesi. Etäopetuksessa oli alkuun sekä väliseisiin, että etäopetuksen tekniseen osaamiseen liittyviä hankaluuksia. Etäopetus alkoi sujua kuitenkin melko hyvin, kun saatiin uutta opetusvälineistöä ja opettajat saivat kokemusta etäopetukseen käytettävän tekniikasta. Kuvataiteen opettaminen pelkästään etäopetuksena ei kuitenkaan vastaa lähiopetusta ja tästä saatiin myös palautetta. Kuitenkin kuvataidekoulu on suunnitellut, että jatkossa nyt saatujen kokemusten perusteella etäopetus voisi olla osana opetusta lähiopetuksen rinnalla.

Vantaan kuvataidekoulun oppilasmäärät ovat pudonneet muutamana viime vuotena. Yhtenä tähän vaikuttavana tekijänä saattaa olla ilmaisen harrastekerhotoiminnan lisääntyminen. Kuvataidekoulu arvelee, myös että markkinointia voisi nykyisestäään kehittää. Vuonna 2020 luonnollisesti koronapandemiolla oli myös suuri vaikutus oppilasmääriin ja oppilasmäärä on nyt selvästi alle pitkän ajan keskiarvon.

Poikkeusolot tekivät vuodesta 2020 haasteellisen myös kuvataidekoulun taloudelle, mutta kuvataidekoulu onnistui poikkeusoloista huolimatta pysymään talousarviossa. Tuloksellisuuden osatekijöistä henkilöstön hyvinvoinnin osalta positiivista kuvaa antaa kuvataidekoulun hyvin alhainen sairauspoissaoloprosentti.

Uusi Vantaa -organisaatiossa kuvataidekoulun nykyisessä toimialassa on aiempaa enemmän hierarkiatasoja, jonka kuvataidekoulu katsoo hidastaneen asioiden hoitoa sekä tiedonkulkua organisaatiossa. Samalla kuitenkin yhteistyömahdollisuudet kaupungin muiden kulttuuripalvelujen kanssa ja myös kaupungissa toimivien yksityisten taiteen perusopetusta tarjoavien oppilaitosten kanssa ovat organisaatiomuutoksen myötä parantuneet.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vaikka poikkeusolot vaikuttivat Vantaan kuvataidekoulun toimintaan 2020, niin positiivista oli, että opetusta kuitenkin pystyttiin uusilla menetelmillä tarjoamaan ja toiminta pitämään käynnissä.

Kaupunkikulttuuri toteaa, että lautakunnan johtopäätökset vaikuttavat oikeilta. Kuvataidekoulu kehittää etäopetuksesta saatuja toimintamalleja lukuvuoden 2021-2022 aikana Opetushallituksen hankerahoituksen turvin. Uuden organisaation myötä yhteistyö kulttuurin palvelualueella on parantunut nimenomaan lasten ja nuorten kulttuuripalveluyksikön sisällä. Tiedottamista ja

markkinointia kehitetään yhdessä Vantaan kaupungin viestinnän kanssa.

3.3 Aikuisopisto

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

Tarkastuslautakunta toteaa, että aikuisopisto on nopeasti pystynyt sopeuttamaan ja muuttamaan toimintatapojaan ja toimimaan kohtuullisen hyvin myös koronapandemian aiheuttamissa poikkeusoloissa. Jatkossa opistolla on entistä paremmat valmiudet etäopetukseen ja kurssitarjonnassa onkin nyt selvästi enemmän etä- ja monimuotokursseja.

Tuloksellisuuden osatekijöistä hyvin alhainen sairauspoissaoloprosentti ja Kunta10-tutkimuksen tulokset antavat positiivista signaalia henkilöstön hyvinvoinnin osalta. Toiminnan laadun osalta positiivisena voidaan nähdä opiston saama hyvä asiakaspalaute.

Aikuisopiston roolia maahanmuuttajien suomen kielen taidon edistäjänä ja perustutkinnon suorittamisen mahdollistajana tarkastuslautakunta pitää tärkeänä maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Tarkastuslautakunnan suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että aikuisopisto edelleenkin kehittää mahdollisuuksia, joilla kursseja voidaan suorittaa entistä monipuolisemmin ja pyrkii löytämään keinoja, joilla perusopetusta voitaisiin tarjota yhä laajemmin myös yli 30-vuotiaille maahanmuuttajille.

Kaupunkikulttuuri toteaa, että lautakunnan johtopäätökset vaikuttavat oikeilta ja että aikuisopisto pyrkii kehittämään monimuotoisempia toimintamalleja kurssien toteuttamiselle. Aikuisten perusopetuksen laajentamista valmistellaan jo ja siihen panostetaan, esimerkiksi uusia tiloja etsitään kaupungin tilahallinnan avustuksella.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 21.9.2021
VD/8360/00.03.00.00/2021

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan selvitys vuoden 2020 arviointikertomuksesta/IK

Sisältökohta 2.1 Varhaiskasvatus ja tiivistelmäkohta 7

Tiivistelmäkohta 7.

Vantaan varhaiskasvatuksessa on kehitetty sähköistä asiointipalvelua ja tiedolla johtamista. Koronavuosi pudotti tuloja ja vei henkilökuntaa väliaikaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle. Henkilöstörakenne varhaiskasvatuksessa muuttuu tulevina vuosina ja sen myötä varhaiskasvatuksen opettajien tarve tulee kasvamaan.

ks. lisäksi arviointikertomukset sivut 57–63, joista johtopäätökset ja suositukset alla:

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

Varhaiskasvatuksen palvelualue toteuttaa omalta osaltaan kaupungin sitovia tavoitteita. Kiusaamisen vähenemiseen ja välittömään puuttumiseen liittyvä tavoite, myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman toteuttaminen, kotoutumisen onnistumisen varmistaminen ja yksilöllisten ja tarvelähtöisten opintopolkujen luominen etenkin siirtymävaiheisiin panostamalla etenevät myös varhaiskasvatuksessa.

Koronaepidemia näkyi monella tavalla toiminnassa ja taloudessa. Keväällä hoitopäivämaksutuotot jäivät ennakoitua pienemmiksi, mutta toisaalta sijaisten tarve väheni. Tavoite lisätä luonnossa järjestettävien tilaisuuksien määrää muuttui epidemian tuomien rajoitusten myötä keinoksi järjestää tilaisuuksia huoltajien kanssa, vaikka suuria tilaisuuksia ei voitu järjestää.

Myönteisen erityiskohtelun ohjelman määrärahalla on palkattu kolme kuraattoria päiväkoteihin tavoitteena tukea vanhemmuutta, lisätä lasten hyvinvointia ja tunnistaa lasten ja perheen tuen tarve varhaiskasvatuksessa sekä tuoda henkilöstöön moniammatillisuutta.

Vantaan virallisen väestöennusteen mukaan varhaiskasvatuskäisten lasten määrä kasvaa vuoteen 2030 mennessä yli 3 000 lapsella. Varhaiskasvatuksen peittävyys on ollut noin 82 prosenttia, ja sen mukaisesti laskettu tilapaikkatarve vastaa noin 17 isoa päiväkotia.

Varhaiskasvatuslain uudistuksen yhteydessä henkilöstörakennetta ja henkilöstön kelpoisuusehtoja koskeviin säännöksiin tuli muutoksia, joiden myötä päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, joista vähintään puolet varhaiskasvatuksen opettajia. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Tämä kääntää nykyisen henkilöstörakenteen lähes päinvas-
taiseksi.

Henkilöstön saatavuuden kannalta kriittisiä henkilöstöryhmiä ovat edelleen varhaiskasvatuksen opettajat ja -erityisopettajat. Varhaiskasvatuksen opettajien saatavuudessa on Vantaalla merkittäviä haasteita.

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvu ja pula varhaiskasvatuksen opettajista näkyvät todennäköisesti jatkossakin henkilöstön ja sijaisten saatavuusongelmana ja vakansseina, joissa ei ole kelpoisuusehdot täyttävää hoitajaa. Muutama vuosi sitten Vantaalla kehitettiin ja panostettiin erilaisiin rekryointitapoihin, viestintään, alalle tulijoihin ja kannustimiin varhaiskasvatuksen opettajien saatavuuden parantamiseksi. Pula työntekijöistä on kuitenkin niin laajassa mittakaavassa, ettei yksittäisen kaupungin keinovalikoima riitä, vaan sen ratkaiseminen edellyttäisi laajemmin yhteiskunnassa päätöksiä palkkauksesta, koulutusmääristä ja mahdollisista koulutuspoluista sekä työn resursoinnista.

Tarkastuslautakunnan suositukset:

Tarkastuslautakunta katsoo, että pitäisi pyrkiä vaikuttamaan koulutusmääriin, erilaisiin koulutuspolkuihin valtakunnallisella tasolla sekä koulutuspaikkojen lisäämiseen pääkaupunkiseudulla.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön jaksamisen tukeminen esimerkiksi liikkuvan henkilöstön ja erityisasiantuntijoiden avulla on tärkeää.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa/esittää, että Vantaan varhaiskasvatus on käynyt säännöllistä vuoropuhelua opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa alan aloituspaikkojen lisäämiseksi. Vuoropuhelua on tehty osittain yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa, jotka samana työssäkäyntialueena jakavat saman huolen työvoiman saatavuudesta. Oppilaitosyhteistyötä tehdään sekä paikallisten varhaiskasvatuksen koulutusta tarjoavien oppilaitosten, että pääkaupunkiseudulla varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään kelpoisia ammattiryhmiä kouluttavien yliopistojen ja oppilaitosten kanssa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien osalta yhteistyötä tehdään kaikkien neljän koulutusta tarjoavan yliopiston kanssa. Yhteistyössä hyödynnetään kaikkien oppilaitosten valmiutta täydennyskoulutuksen tarjoamiseen.

Erityisasiantuntijoiden sekä liikkuvan henkilöstön työtä on pyritty kehittämään osana Vantaan kehityksen ja oppimisen tuen toimenpideohjelmaa. Koronapandemia on tuonut konsultoitujen varhaiskasvatuksen erityisopettajien sekä kieli- ja kulttuurikoordinaattoreiden työhön omat hankaluutensa, mutta he ovat kuitenkin kohtuullisen hyvin pystyneet tukemaan varhaiskasvatuksen työntekijöitä omalla asiantuntemuksellaan.

Henkilöstön jaksamisen tukemiseksi päiväkodin johtajille toteutetaan vuoden 2021 aikana Kohti yhteisöohjautuvuutta valmentavalla esimiestyöllä ja vaikuttamismahdollisuuksien kasvattamisella -valmennusohjelma, jonka yhtenä tavoitteena on henkilöstön hyvinvoinnin ja vaikutusmahdollisuuksien kasvu.

Sisältökohta 2.2 Perusopetus ja tiivistelmäkohta 8

Tiivistelmäkohta 8.

Perusopetuksen strategiassa painotetaan oppilaan taitoja, hyvinvointia ja työelämätaitojen ja oppilaanohjauksen kehittämistä. Kiusaamiseen puuttumista kehitetään. Lähitulevaisuuden haasteena on vastata etäkoulunkäynnin aiheuttamiin heikentyneisiin oppimistuloksiin ja kasvaneeseen tuen tarpeeseen.

ks. lisäksi arviointikertomukset sivut 63–71, joista johtopäätökset ja suositukset alla:

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

Perusopetuksen toimintaan liittyvät sitovat tavoitteet näyttävät toteutuvan hyvin. Palvelualueen strategiset painopistealueet taitava oppija, hyvinvoiva oppilas sekä oppilaan ohjaaminen ja työelämätaitojen kehittäminen tukevat näiden tavoitteiden toteuttamista. Esimerkiksi sosiaali- ja tunnetaitojen vahvistaminen yhtenä kiusaamisen ehkäisyn keinona on vahvasti esillä. Nivelvaiheiden tuen vahvistaminen sekä joustavan ja työelämäpainotteisen oppimisen lisääminen takaavat yhä useammalle oppilaalle paremmat mahdollisuudet jatkokoulutukseen.

Koronaviruspandemian vaikutus perusopetuksessa keväällä 2020 oli suuri. Etäopetukseen siirryttiin hyvin nopealla aikataululla. Koulujen hyvä varautuminen laitekannassa mahdollisti oppilaille etäopetuksen toteuttamisen kevään aikana ja opettajilla oli pääsääntöisesti hyvä valmiudet etäopetuksen toteuttamiseen.

Opettajat tekivät kevään etäopetusjakson aikana aktiivista havainnointia oppilaiden osallistumisesta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Tätä jatkettiin koulujen palattua lähiopetukseen toukokuussa. Syksyllä 2020 palkattiin valtion erityisavustuksen tuella resurssiopettajia ja koulunkäyntiavustajia tukemaan oppilaiden oppimista.

Etäopetukseen siirtyminen vaikutti oppimistuloksiin hyvin nopeasti etenkin paljon tukea tarvitsevilla oppilaille. Pitkällä aikavälillä haasteita tulee kuitenkin myös paremmin pärjääville. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI) toteuttama tutkimus antoi samansuuntaisia tuloksia. Sen mukaan ”poikkeus-tilanne toi digiloikan, mutta oppimisen tuki ei ollut riittävää”.

Perusopetuksen talouteen pandemia vaikutti siten, että opetuksen puolelta kertyi säästöjä mm. tukiope- tuksen vähäisemmästä toteutuksesta. Etäopetuksen alettua osa Seure henkilöstöpalveluiden tilauksista keskeytettiin. Lisäksi säästöä kertyi puhtaus- ja ateriapalveluista. Hankerahoituksella järjestettyjä kerho- ja ei voitu toteuttaa.

Chromebookit: kouluissa on tarve eri ikäisillä ja eri oppitunneilla päästä käsiksi hyvin erilaisiin aineistoi- hin. Kun materiaalit ovat paljon digitaalisia ja koneet tulevat kotiin, vanhempien on vaikea valvoa lait- teiden käyttöä. Suurimpana huolena on, että vanhemmat eivät edes tiedä mihin koulun laitteilla pääsee. Kun ilmeisesti suodatinten asentaminen ja niillä oikeanlaisen suodatuksen aikaansaaminen tulisi liian kalliiksi ja suuritöiseksi, ainakin pitäisi tiedottaa laitteiden mahdollisuuksista (tai suodatuksen puuttees- ta). Vastuu tiedotuksesta ja huoltajien tiedonsaannista on kasvatuksen ja opetuksen toimialalla.

Tarkastuslautakunnan suositukset:

Kevään 2020 ja 2021 etäkoulujaksojen aikana heikentyneiden oppimistulosten ja oppilaiden kasvaneen tuen tarpeen jälkihoitoon on varauduttava riittävin tukitoimin (opetus, oppilashuollon psykologit, kuraattorit, kouluterveydenhuolto).

Jos koulujen käytössä olevien chromebookien internetkäyttöä ei voida rajata ja laitteita on tarpeen käyttää myös oppilaan kotona, on hyvä varmistaa, että huoltajille tiedotetaan asiasta selkeästi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa/esittää, että perusopetukselle myönnettiin koronapandemian aiheuttaman opetusvajeen korjaamiseksi lukuvuodelle 2020–2021 4,2 M€. Tätä rahaa käytettiin tuen rakenteiden vahvistamiseen. Rahoitusta käytettiin laaja-alaisen erityisopettajien, rinnakkaisopettajien ja koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen. Etä- ja hybridiopetuksen aikana on erityisesti tunnistettu riski, jossa tehostettua tukea tarvitsevat oppilaat meinaavat tippua tavoitteiden mukaisesta toiminnasta. Lähiopetuksessa tämä ryhmä selviytyy, mutta etäopetus haastaa heitä. Erytisen tuen oppilaat ovat olleet pääsääntöisesti lähiopetuksessa, ja heidän tuen järjestelyissä ei ole ollut niin paljon muutoksia. Tukea suunnataan myös yleisen hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukemiseen. Perusopetuksessa panostetaan hyvinvointityöhön sekä johtamisen ja oppituntien puitteissa, mutta myös tarjoamalla apua ja tukea verkkotyöskentelyn eri muodoissa (School Day, Someturva). Lukuvuoden 2021–2022 määrärahat eivät ole vielä tiedossa, mutta toimintaa on tarkoitus jatkaa edellisen vuoden suuntaisesti riippumatta siitä, toteutuuko lähiopetus toivotusti.

Oppilashuollon psykologit ja kuraattorit ovat tarjonneet tukea perusopetuksen oppilaille myös etäkoulujaksojen aikana. Tukea on annettu sekä lähitapaamisina että etänä oppilaan tarpeiden ja toiveiden mukaan. Psykologit ja kuraattorit ovat vahvistaneet digitaalisten menetelmien osaamista ja käyttöä työssä, jotta apua on voinut ja voidaan jatkossakin antaa myös etäkoulun aikana riittävästi. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala on esittänyt, että perusopetukseen palkattaisiin määräaikaisesti 6 koulupsykologia ja 6 kuraattoria koronan jälkihoitoon. Lisäksi Vantaa on hakenut valtion erityisavustusta psykologien ja kuraattorien lisäämiseksi 1.11.2021 alkaen perustuen esitettyyn lakimuutokseen sitovista mitoituksista psykologi- ja kuraattorityössä. Perusopetukseen haettiin 6 psykologia ja 9 kuraattoria.

Vantaalla etäopetukseen siirtyminen ja etäopetuksen toteuttaminen ovat tapahtuneet joustavasti ja melko vaivattomasti. Perusopetuksessa on ollut jo aiemmin käytössä sekä oppimisen digitaaliset alustat että riittävästi Chromebook tietokoneita oppilaiden arjessa. Etäopetuksen käynnistyessä Chromebookkeja pystyttiin tarjoamaan kaikille oppilaille kotikäyttöön. Osa käytti kotityöskentelyssä omaa tai kodin tietoteknistä välineistöä. Chromebookilla oppilaat osallistuivat etäopetukseen liittymällä oppimisalustalle, jossa opetusta järjestettiin moninaisin tavoin.

Chromebookien kotikäyttöä ajatellen oppijoita ja heidän huoltajiaan informoidaan käyttäjäsitoumuslomakkeen ja Play-kauppaa koskevan tiedotteen avulla, jotka ovat luettavissa ja allekirjoitettavissa Wilmassa. Etäopetuksessa oleva Chromebook on kotikäytössä oppijan ja huoltajan vastuulla. Tätä varten laite ja laitteella käytettävät sovellukset ovat Vantaan tietohallinnon hallinnoimia. Sovelluksia koskevia käyttörajoituksia on tehty vain Googlen palveluiden osalta. Mm. Google Chromessa on päällä Safe Search -toiminto, joka vähentää merkittävästi K-12 ylittävän sisällön saatavuutta. Tämä rajaus ei kuitenkaan ole päällä esim. vaihtoehtoisella selaimella toimittaessa, sillä niihin sovelluksiin ei vastaavaa rajauksia ole saatavilla. Muita rajauksia on melko mahdotonta toteuttaa. Asiasta keskustellaan säännöllisesti alustatoimittajan kanssa. Hyvä tiedostus ja mediakasvatus ovat tällä hetkellä valitut keinot tässä alati muuttuvassa mediakentässä.

Sisältökohta 2.3 Lukiokoulutus ja tiivistelmäkohta 9

Tiivistelmäkohta 9.

Uuden lukiolain vaatimusten mukaisesti Vantaan lukiokoulutuksessa on tehostettu lisäresursoinneilla erityisopetusta ja opiskelijoiden jälkiohjausta. Koronapandemian vuoksi lukiot olivat suuren osan vuodesta etäopetuksessa ja vaikka etäopetus on sujunutkin hyvin, niin poikkeustilanteen vaikutukset opiskelijoiden opiskeluun ja laajemminkin opiskelijoiden hyvinvointiin selviävät tarkemmin vasta kun asiasta saadaan lisää tietoa. Vantaan lukiokoulutuksen aloituspaikkoja on viime vuosina lisätty maltillisesti, sillä Vantaan lukiot alkavat jo nyt olla tilakapasiteettinsa ylärajoilla.

ks. lisäksi arviointikertomukset sivut 71–79, joista johtopäätökset ja suositukset alla:

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

Vantaan lukiokoulutuksen toiminnan keskeisiä tavoitteita olivat vuonna 2020 lukiouudistuksen haltuunotto, kehittäminen ja toteuttaminen sekä opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen. Käytännössä tavoitteita toteutettiin opiskelijoiden ohjauksen, opetussuunnitelman ja opiskelijoiden opintosuunnitelmien kehittämisen kautta. Tuloksellisuuden osatekijöistä voi lukiokoulutuksen osalta positiivisena nostaa esiin henkilöstön hyvinvointiin liittyen lukioiden henkilöstön hyvin alhaisen sairauspoissaoloprosentin ja myös työhyvinvointitutkimuksissa lukion tulokset ovat olleet hyviä.

Vantaan lukiokoulutuksen aloituspaikkoja on viime vuosina lisätty maltillisesti ja nyt aloituspaikkoja on 1 220 eli noin 52 prosentille peruskoulun päättävistä. Mikäli Vantaan peruskoulun päättävien ikäluokkien päättävien oppilasmäärät kasvavat jatkossa arvioidusti lukion aloituspaikkojen määrää tulisi nostaa nykyisestä yli 300 paikalla vuoteen 2026 mennessä, jos lukion aloituspaikkojen määrä peruskoulun päättävistä ikäluokista halutaan nostaa Espoon ja Helsingin tasolle 60 prosenttiin. Tämä edellyttää uusia tilaratkaisuja, sillä Vantaan lukiot alkavat jo nyt olla tilakapasiteettinsa ylärajoilla.

Uuden lukiolain vaatimusten mukaisesti Vantaan lukiokoulutuksessa on tehostettu lisäresursoinneilla erityisopetusta ja opiskelijoiden jälkiohjausta. Lukiokoulutuksen työelämäyhteistyötä vahvistetaan Tunne Työ 2.0 hankkeella, jossa tehdään kehitystyötä oppilaitosten, opiskelijoiden ja yritysten kanssa.

Koronavirus-pandemia pakotti Vantaan lukiot siirtymään etäopetukseen maaliskuussa 2020. Etäopetukseen siirtyminen ja itse etäopetus ja opiskelu sujui lukioissa hyvin. Elokuussa 2020 alkanut syyslukukausi päästiin aloittamaan lähiopetuksessa, mutta jälleen joulukuussa koronapandemian pahentuessa lukiot joutuivat jälleen etäopetukseen. Vaikka etäopetus on sujunut pääosin hyvin, on henkilökunnassa havaittu väsymistä koronatilanteen aiheuttamaan epävarmuuteen. Lisäksi poikkeuksellisen tilanteen vaikutuksia esimerkiksi opiskelijoiden oppimistuloksiin voidaan tarkemmin arvioida vasta myöhemmin.

Tarkastuslautakunta toteaa tärkeäksi, että vantaalaisissa lukiossa pystytään tarjoamaan laadukasta koulutusta, joka antaa nuorille hyvät lähtökohdat jatkuun. Tämä palvelee myös koko Vantaata, koska tulevaisuudessa tarvitaan yhä enemmän koulutettua työvoimaa. Tarkastuslautakunta pitää hyvinä toimenpiteinä Vantaan lukiokoulutuksen panostuksia opiskelijoiden ohjaukseen ja erityisopetukseen. Näin pystytään entistä paremmin tukemaan opiskelijoita sekä opintojen aikana että myös opintojen jatkokoulun suunnittelussa.

Tarkastuslautakunnan suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee lukiokoulutusta kartoittamaan, onko löydettävissä mahdollisesti lisätukitoimia auttamaan opiskelijoita sekä henkilökuntaa koronavirustilanteen aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Lautakunta suosittelee myös lukiokoulutusta miettimään voisiko nyt käynnissä olevassa työ 2.0-hankkeessa tehtyä yhteistyötä hyödyntää jatkossakin lukioiden ja työelämän yhteistyön tiivistämiseksi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että toisen asteen koulutuksen palvelualueella on haettu kaksi valtion erityisavustusta lukiokoulutuksen järjestäjille koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2020–2023. Erityisavustukset mahdollistavat lisätukitoimet opiskelijoille muun muassa pienempien ryhmäkokojen ja tukiopetuksen muodossa. Lukuvuosille 2021–2023 myönnettävän avustuksen suuruudesta riippuen lukiokoulutukseen on suunniteltu palkattavan määrääjäksi 1–2 erityisopettajaa lisää.

Henkilökunnalle on mahdollista hankkia oppilaitoskohtaisesti ryhmämuotoista työnohjausta. Oppilaitoskohtaisesti on myös mahdollista hyödyntää Aito Työterveyden tarjoamia ennalta-ehkäiseviä palveluja, esimerkiksi työpsykologin luentoja.

1.8.2021 voimaan tuleva opetussuunnitelma korostaa muun muassa työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä. Työelämä 2.0 – hankkeessa tehtyä työtä jatketaan muun muassa lukiokohtaisten työelämätiimien toimesta ja lukioissa tullaan lukuvuoden 2021–2022 laatimaan lukioiden erityispiirteet huomioon ottava työelämälähtöisyysuunnitelma. Myös yhteistyötä ammattiopisto Varian kanssa on suunniteltu tiivistettävän.

Sisältökohta 2.4 Ammatillinen opetus ja tiivistelmäkohta 10

Tiivistelmäkohta 10.

Vantaan ammattiopisto Varia on kehittänyt toimintaprosessejaan ammatillista koulutusta koskevan lakimuutoksen edellyttämällä tavalla. Varia on jatkuvasti tehnyt toimenpiteitä opiskelijoiden opintojen keskeyttämisten vähentämiseksi, mutta keskeyttämiset lisääntyivät taas vuonna 2020. Varia joutui vuonna 2020 koronapandemiasta johtuvan poikkeustilan vuoksi järjestämään pitkiä jaksoja opetuksesta etäopetuksena. Etäopetuksella saattoi olla vaikutuksia keskeyttämisten lisääntymiseen ja poikkeustilanteesta saatujen kokemusten karttuessa voidaan myös paremmin laajemmin arvioida, miten poikkeusolot vaikuttivat opiskelijoiden opiskeluun.

ks. lisäksi arviointikertomukset sivut 79–86, joista johtopäätökset ja suositukset alla:

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

Vantaan ammattiopisto Varian toiminnan painopisteenä ollut opintojen keskeyttämisten vähentäminen ei toteutunut tavoitellusti vuonna 2020. Keskeyttämisen vähentämiseksi on tehty ja tehdään koko ajan uusia toimenpiteitä, mutta keskeyttäneiden määrä kasvoi siitä huolimatta vuonna 2020. Toiseksi Varian toiminnan painopisteeksi nousi oman toiminnan sopeuttaminen koronapandemian aiheuttamaan muutokseen toimintaympäristössä. Tätä tavoitetta toteutettiin muun muassa kehittämällä muuttuneessa oppimisympäristöissä tarvittavia opetuksen ja ohjaamisen välineitä.

Varialla on tärkeä rooli segregaaation estämisessä. Koulutuspaikkojen järjestäjänä Varia on toteuttamassa koulutustakuuta, jolla pyritään takaamaan jokaiselle alle 25-vuotiaalle koulutuspaikka. Segregaaation estämiseen ja samalla kotouttamisen edistämiseen liittyvät myös Variassa tehdyt erilaiset toimenpiteet maahanmuuttajien koulutuksen edistämiseksi (muun muassa maahanmuuttajin liittyvät hankkeet ja maahanmuuttajille erikseen kohdenetut koulutukset).

Varian toimintaa ja prosesseja on kehitetty vuoden 2018 alusta voimaan tulleen ammatillista koulutusta koskevan lakimuutoksen edellyttämällä tavalla. Opiskelijat suorittavat nyt opintojaan henkilökohtaisten osaamisen kehittämissuunnitelmien mukaisesti, joka on tehnyt opintojen ohjaamisesta entistä yksilöllisempää. Varia on siirtymässä kokonaisuudessaan tiimitoimintamalliin, joka sisältää työn sisältöjen ja toimintatapojen uudistamisen. Varian toiminnan prosessit ovat nyt uuden lain toimintamallien mukaisia ja toiminnan laadun varmistusta toteutetaan parhaillaan.

Myös ammatillisen koulutuksen rahoitusrakenne tulee muuttumaan pysyvästi vuoden 2020 rakenteen mukaiseksi. Rahoitusmallin muutos nostaa tärkeään asemaan opiskelijoiden suorituksiin perustuvan rahoituksen, sekä valmistuneiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin sekä opiskelija- ja työnantaja palautteeseen perustuvan rahoituksen.

Tarkastuslautakunnan suositukset:

Tarkastuslautakunta pitää erittäin tärkeänä tavoitetta vähentää opintojen keskeytyksiä Variassa. Keskeyttämisprosentti oli Varialla vuonna 2020 jälleen noussut. Koulutuksen keskeyttäneillä on suuri riski jäädä kokonaan työmarkkinoiden ulkopuolelle, joten tarkastuslautakunta suosittelee, että keskeyttämisten ehkäisyyn panostetaan edelleen entistä enemmän. Koska joillakin oppilailla on suuriakin koulunkäynnin ongelmia jo toisen asteen alkaessa, pitää oppilaiden koulunkäynnin tukemiseen kiinnittää entistä enemmän huomiota jo peruskoulussa. Lautakunta suosittelee Variata myös kartoittamaan mahdollisia lisätukitoimia, joilla oppilaita voitaisiin tukea koronapandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että ammattiopisto Varia sai kesäkuussa 2021 päivätyllä lisäsuoritepäätöksellä yhteensä 2,7 M € lisämäärärahaa, joka on tarkoitettu opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä koronavirusepidemian johdosta tarjottaviin tukitoimiin seuraavien vuosien ajaksi. Henkilöstön määrän lisääminen mahdollistaa lisätukitoimet, kuten pienemmät ryhmäkoot ja henkilökohtaisemman opintojen ohjauksen.

Keskeyttämisestä kohtaamiseen -hanke päättyy 31.12.2021 ja tavoitteena onkin, että erityisnuorisotyöntekijöiden työ Variassa jatkuisi myös hankkeen loppumisen jälkeen. Hankkeessa on kehitetty monia hyviä toimintatapoja ja niitä tullaan jatkokehittämään myös hankkeen loputtua. Syksyllä 2021 hankkeessa toteutetaan vielä hyvinvoiva Varia -koulutuskokonaisuuden neljäs ja viimeinen osuus koko Varian henkilökunnalle. Variassa on kevään 2021 aikana pilotoitu opiskelijoiden ohjaukseen ja varhaiseen tukeen tarkoitettua Annie-sovellusta. Lisäksi opetuksen sekä ohjauksen digitaalisia välineitä (WorkSeed ja Its-Learning) on otettu laajasti käyttöön.

On huomioitava, että koronasta huolimatta alle 20-vuotiaiden keskeyttämisprosentti vuonna 2020 alitti tavoitteen 15 %. Alle 20-vuotiaiden keskeyttämisprosentti vuonna 2020 oli 13,8 %.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.9.2021 § 8
VD/10133/00.03.00.00/2020

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan selvitys kaupunginhallitukselle Vantaan kaupungin arviointikertomuksesta 2020

1.1 TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Tiivistelmä nro. 1

Kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan vuoden 2020 sitovista strategisista tavoitteista oli toteutunut täysin 16, osittain 12 ja 6 tavoitetta ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta oli eri mieltä yhden tavoitteen toteumasta, yhden tavoitteen osalta huomautettiin tavoitteen mittarista ja yhtä tavoitetta ei voitu arvioida. Koronakriisin vuoksi hyvinvointia edistäviä tavoitteita jäi toteutumatta ja terveys- ja sosiaalipalveluihin on syntynyt hoito- ja palveluvelkaa, joka kasvattaa palvelutarpeita tulevina vuosina. Tarkastuslautakunta pitää erittäin tärkeänä, että heti koronakriisin hellittäessä aletaan nopeasti toimiin, joilla nyt syntyneitä hoito- ja palvelutarpeita aletaan purkamaan.

1.1.1 Vuoden 2020 sitovien tavoitteiden toteutuminen ja 1.1.2 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2020 tavoitteiden toteutumisesta

Muita havaintoja tavoitteista

Sitova tavoite 12.6 Asunnottomuus vähenee: Tavoitteen mittarina oli ARA:n raportoima asunnottomien määrä eri ryhmissä: nuoret, naiset, miehet, maahanmuuttajataustaiset sekä pitkäaikaisasunnottomat. Tavoitetaso vuodelle 2020 oli, että asunnottomien määrä on vähentynyt kaikissa mitattavissa ryhmissä. Lähtötasoon verrattuna miesten ja maahanmuuttajataustaisten asunnottomuutta oli vähemmän. Sen sijaan nuoria, naisia ja pitkäaikaisasunnottomia oli asunnottomina enemmän kuin vertailuvuonna. Tavoite on raportoitu osittain toteutuneeksi ja tämä lienee oikein. Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin ilmaista huolensa siitä, että asunnottomien määrää ei ole kaikissa ryhmissä pystytty vähentämään.

Vastaus:

Vantaalla on tehty pitkään työtä asunnottomuuden vähentämiseksi, tämä näkyy mm asunnottomuuden kokonaismäärän vähentymisenä. Asunnottomuuteen vaikuttavat kuitenkin monet seikat. Koronaepidemia on kärjistänyt tilanteita kodeissa lisäten esimerkiksi kotihälytysten määrää, joiden vaikutukset näkyvät myös asumisen häiriöinä. Naisten tilanteet ovat vaikeutuneet ja asunnottomuus voinut tästä johtuen myös lisääntyä. On kuitenkin merkille pantavaa, että Vantaalla on suurista kaupungeista vähiten asunnottomia, kun verrataan asunnottomien määrää/1000 asukasta. Heilahteluja verrattain pienissä eri asiakasryhmissä tapahtuu vuosittain. Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen puute on jatkuva ongelma. Näiden puuttuessa sosiaalipalveluissa asiakkaana oleville asunnottomille on erittäin haastavaa löytää pysyvä asunto. Pieni osa asunnottomista on asunnottomia elämäntapansa vuoksi: heillä ei ole kykyä tai halua sitoutua pysyvämpään asumiseen ja siihen tarjottuun tukeen.

Asunnottomuuden vähentämistä tavoitellessa on kiinnitettävä huomiota asunnottomuuden käsitteen määrittelyyn ja monitahoisuuteen: onko asuminen kunnossa vrt. onko oma asunto. Henkilö, joka on tilaston mukaan asunnoton, voi kokea asuntoasioidensa olevan kunnossa tai hänellä on paikka, jossa olla. Sosiaalipalveluissa vähennetään asunnottomuutta kehittämällä palveluja, joiden tavoitteena on tukea asunnottomia kohti itsenäistä asumista.

Asumisen tuki on monipuolista, lähtien kevyesti tuetusta palveluasumisesta tehostettuun palveluasumiseen ja päihteet sallivasta päihteettömyyttä tukevaan. Asunnottomuutta ehkäiseviä palveluja, kuten asunnottomuuden ehkäisyhankkeen

jalkautuva työ, kehitetään koko ajan. Kokemusasiantuntijat ovat tärkeä osa palvelujen kehittämisessä. Palveluja kehitetään pitkällä tähtäimellä ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Koronaviruspandemian vaikutus sitoviin tavoitteisiin (ainakin osittain pandemiasta johtuva)

Johtopäätökset:

Kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan vuoden 2020 sitovista tavoitteista oli toteutunut täysin 16, osittain 12 ja 6 tavoitetta ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta oli eri mieltä yhden tavoitteen toteumasta, yhden tavoitteen osalta huomautettiin tavoitteen mittarista ja yhtä tavoitetta ei voitu arvioida.

Koronakriisi vaikutti siihen, että hyvinvointia edistäviä tavoitteita jäi toteutumatta. Tarkastuslautakunta on huolissaan erityisesti siitä, että koronakriisin aikana lasten- ja nuorten erilaiset ongelmat ovat pahentuneet ja terveys- ja sosiaalipalveluihin on syntynyt hoito- ja palveluvelkaa, joka kasvattaa palvelutarpeita tulevina vuosina. Tarkastuslautakunta pitää erittäin tärkeänä, että heti koronakriisin hellittäessä aletaan nopeasti toimiin, joilla nyt syntyneitä hoito- ja palvelutarvevajetta aletaan purkamaan.

Vastaus:

Kuten tarkastuslautakunta toteaa, osa väestön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävistä sitovista tavoitteista jäi toteumatta ainakin osin koronakriisin vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle vastuutetuista sitovista tavoitteista näin voidaan arvioida tapahtuneen ainakin tavoitteen 12.3 (Lastensuojeluilmoitusten jälkeisellä nopeasti tarjottavalla tuella saadaan vähennettyä huostaanottojen määrää) sekä tavoitteen 16.2 (Terveysasemien vastaanotolle pääsy nopeutuu).

Koronaepidemia ja sen jälkihoito heijastuvat toimialan palveluvaateisiin vielä pitkään, eikä epidemian kokonaisvaikutuksia pystytä vielä täysin arvioimaan. Koronan onnistunut jälkihoito ja sen aiheuttaman hoito- ja palveluvelan kattaminen edellyttää sekä tehokkuutta toimialan peruspalvelutuotannolta että kohdennettua panostusta koronasta erityisesti karsineisiin asukasryhmiin. Lisäpanostusta tarvitaan erityisesti terveysasemien vastaanotto-toimintaan, lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin sekä lapsiperheiden tukeen. Hoito- ja palveluvelan kattamiseksi myös palvelupolkujen toimivuus mm. kaupungin eri toimijoiden ja erikoissairaanhoidon varmistetaan. Uudelle valtuustolle annetaan valtuustokauden alussa selvitys siitä, miten koronan aiheuttama mielenterveys-, hoito-, hoiva-, oppimis- sekä muu palveluvelka saadaan kurottua kiinni; sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala osallistuu osaltaan em. kaupunkitason selvityksen valmisteluun.

Kaupunkitilalautakunta 22.9.2021 § 12

VD/8861/00.03.00.00/2021

Kaupunkiympäristölautakunta 21.9.2021 § 10

VD/8861/00.03.00.00/2021

ARVIOINTIKERTOMUS 2020 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN VASTAUKSET

1.1.1 Vuoden 2020 sitovien tavoitteiden toteutuminen

1.1.2 Tarkastuslautakunnan arvioita

1.3 Kaupunki saa myyntivoittoja vuonna 2020 vähintään 30 miljoonaa euroa

Kaupunki onnistui vuoden 2020 maanmyynneissä huolimatta Covid-19 –pandemian aiheuttamista äkillisistä kysyntämuutoksista vuoden aikana. Loppuvuotta kohti asunto- ja tonttimarkkinat normalisoituivat nopeasti ja kaupunki kykeni nopealla aikataululla valmistelemaan sekä asunto- että yritystonttien myyntejä asiakkaille. Maanmyyntivoitot muodostuivat pääosin asuntotonttien myynnistä, mutta vuonna 2020 myös yritystontteja myytiin 5 kpl ja vuokrattiin 5 kpl. Yhteensä maanmyyntivoittoja kirjattiin 31,3 miljoonaa euroa.

1.4 Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle

Viime vuosien aikana kaupunki on pyrkinyt aktiivisesti lisäämään oman maan kaavoitusta eri puolilla Vantaata. Erittäin kunnianhimoinen tavoite vuonna 2022 oli, että kaavoitettavista maa-alueista 55 % olisi kaupungin omistuksessa. Vaikka tavoitteeseen ei aivan päästy, toteutuman ollessa 52 %, on tulos hyvä, kun sitä verrataan kaupungin maaomaisuuden määrään ja sijaintiin suhteessa kaavoitettaviin alueisiin. Keskusta- ja täydennysrakentamisalueilla kaupungin maanomistuksen osuus on yleensä vähäinen, joten tästä syystä vuoden 2020 tulosta voidaan pitää hyvänä.

4.1 Vantaa on hiilineutraali vuonna 2030

Kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksessä päästiin tavoitteeseen kuten tarkastuslautakunta totesi ensimmäisenä seurantavuonna 2019 (vertailu vuoteen 2018, jolloin Vantaan alueen kokonaispäästöt olivat 1068 (1000 t CO₂-ekv) ja asukaskohtaiset 4,7 (t CO₂-ekv)).

Toisena seurantavuonna 2020 kokonaispäästöt olivat vuoden 2020 lopussa 883 (1000 t CO₂-ekv) ja asukaskohtaiset 3,7 (t CO₂-ekv). Kokonaispäästöt vähenivät vuoteen 2018 verrattuna 18 % ja asukaskohtaiset päästöt 21 % eli vuositavoite 7 %:n vähennys saavutettiin molemmissa seurantaindikaattoreissa.

Vuoden 2020 aikana tehtyjen energiansäästötoimenpiteiden vaikutukset pystytään arvioimaan vain laskennallisesti. Toimenpiteinä on ollut Led-valaistusten toteuttaminen 28 kohteeseen, joista laskennallinen energiansäästö on noin 800 MWh/vuosi. Lämmitysjärjestelmien uusiminen kahteen kohteeseen on tuottamassa noin 360 MWh vuosittaisen säästön. Esco-hankkeina toteutetut investoinnit tuottavat vuosittain säästöä noin 6500 MWh. Lisäksi energianohjeistoimilla on saavutettavissa pienempiä säästöjä, jolloin laskennalliset vähennykset ovat yhteensä noin 7800 MWh vuodessa. Urheiluhalleissa on tehty toimenpiteitä lämmitys- ja sähköjärjestelmissä, joiden säästövaikutukseksi arvioidaan noin 1350 MWh/vuosi. Kaupungin omistamissa rakennuksissa kokonaisenergiankulutuksen säästöt jakautuvat seuraavasti: lämmitys -8,6 %, sähkö - 8,2 % ja uudet energiansäästöt -1,8 % kokonaisenergiankulutuksesta. Koronarajoituksilla on ollut suuria vaikutus vuoden aikana toimitilojen ollessa suljettuna.

4.2 Ekologiset viheryhteydet säilyvät

Yleiskaava 2020 on määritelty ekologisten runkoyhteyksien verkosto, joka yhdistää Vantaan ja naapurikuntien arvokkaat luontokohteet toisiinsa. Yleiskaavan verkosto perustuu laajempaan selvitykseen "Vantaan ekologiset yhteydet" vuodelta 2018.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaava 2020 kokouksessaan 25.01.2021. Hyväksymispäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen. Uusi yleiskaava tulee voimaan vasta valitusten käsittelyn jälkeen. Vaikka uusi yleiskaava ei ole vielä lainvoimainen, huomioidaan ekologisten runkoyhteyksien verkosto jatkosuunnittelussa ja samalla tarkastellaan mahdollisuuksia turvata paikalliset yhteydet. Yleiskaavan määräys kuvaa yhteyksien merkitystä ja ohjaa jatkosuunnittelua seuraavasti: "Yhteys turvaa eliölajien liikkumista ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisen verkoston jatkuvuus tulee turvata. Ekologisen runkoyhteyden sijainti on ohjeellinen ja tarkentuu jatkosuunnittelussa. Yhteyden hoidossa, käytössä ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot ja varmistaa, että ekologinen yhteys säilyy tai kehittyy luonnon olosuhteiltaan monipuolisena ja mahdollisimman leveänä".

4.3 Joukkoliikenteen käyttö kasvaa

Vuoden 2020 joukkoliikenteen nousijamäärätavoite jäi kauas tavoitellusta jääden marraskuussa 90 000 matkustajaan päivässä tavoitetason ollessa 133 600. Koronapandemia on leikannut joukkoliikenteen käyttöä kymmeniä prosentteja. Toipuminen muutoksesta tulee HSL:n ennusteen mukaan olemaan hidasta ja kestää vuosia.

Vantaan kaupunki tuottaa joukkoliikennepalvelun HSL:n kautta. Se vastaa liikennepalvelun suunnittelusta ja tilaamisesta, mutta Vantaan kaupunki vastaa erityisesti joukkoliikenteen terminaalien, olosuhteiden, toimintaedellytysten ja sujuvuuden kehittamisestä. Pitkällä tähtäimellä käytön on mahdollista kasvaa asukasmäärää ja työpaikkamäärää nopeammin, kun maankäyttöä kehitetään ja tiivistetään olemassa olevan palvelun yhteyteen. Tätä kuvaa hyvin siksi myös kaupunkiympäristön toimialan tavoitteet 5.1 ja 6.1.

Viime vuosina on edistetty HSL:n kanssa laadittuja linjastosuunnitelmia ja erityisesti niiden yhteydessä lanseerattujen runkolinjojen 30, 300, 400, 520 ja 530 olosuhteita ja etuuksia. Runkolinjan 300 liikennöintiin tarvittavan Luhtitien suunnittelu eteni aikataulussa. Bussiliikenteen siirtyminen Hakunilan varikolta Ojangon varikolle eteni myös aikataulussa.

4.4 Pyöräilyn kulkumuoto-osuus kasvaa

Pyöräilyä edistetään jatkuvana työnä kehittämällä pyörätieverkostoa, pyörien pysäköintiä, laatukäytävien toteutuksia ja kaupunkipyöräjärjestelmää. Pyöräilyn määrää pitkällä aikavälillä kuvaa pyöräilyindeksi, joka lasketaan automaattisten mittauspisteiden tuottaman tiedon pohjalta tietyissä kohti pyöräilyverkkoa.

Vuoden 2020 pyöräilyindeksi oli 1266. Vuoden 2019 indeksiluku oli 1039, joten kasvua viime vuodesta oli 22 %. Tavoite 3 % kasvusta täyttyi kirkkaasti, mutta pyöräilyn suhteen on huomioitava, että vuosittainen vaihtelu mm. Säätilojen johdosta ja toisaalta myös koronapandemian vaikutuksesta voi olla suurta.

4.5 Vantaan ratikan yksityiskohtainen suunnittelu käynnistyy

Kaupunginvaltuusto päätti Vantaan ratikan jatkosuunnittelun käynnistämisestä joulukuussa 2019. Suunnittelun aloitus oli sidottu siihen, että valtio sitoutuu osallistumaan suunnittelukustannuksiin MAL-sopimuksen kautta. Keväällä 2020 yksityiskohtaisen suunnittelun aloitusta ja kilpailutuksia valmisteltiin. Kun MAL-sopimus saatiin, kilpailutusprosessit aloitettiin. Vantaan ratikan yksityiskohtainen suunnittelu käynnistyi marraskuussa Tikkurila-Länsimäki -osuudella, ja joulukuussa lentoasema-Tikkurila -osuudella.

5.1 Asuntokaavoituksen kohdistuminen asemansseudulle ja joukkoliikenne vyöhykkeelle

Asuntokaavoitusta on toteutettu tavoitteiden mukaisesti.

6.1 MAL-tavoitteet toteutuvat ja uusi MAL-sopimusesitys valmistuu

Vuoden 2020 kesäkuussa saatiin neuvoteltua Helsingin seudulle uusi MAL-sopimus, jossa Vantaan uudeksi asuntotuotantotavoitteeksi asetettiin 2 640 asuntoa ja asemakaavoituksen asunkerrosalataavoitteeksi 240 000 k-m² vuodessa. Nämä olivat myös sitovan tavoitteen mittareina vuodelle 2020. Vantaalle valmistui vuoden aikana 2 918 asuntoa ja hyväksyttyä uutta asumisen kerrosalaa 239 146 k-m². Näin ollen tavoitteet saavutettiin. Suoritusta voidaan pitää erinomaisena johtuen siitä, että haastavasta Covid 19-pandemiatilanteesta huolimatta kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja tontinluovutuksen prosessit pystyttiin organisoimaan nopeasti ja pitämään tehokkaina etätyöskentelystä huolimatta.

9.2 Vehkalan ja Aviapoliksen työpaikka-alueet kehittyvät

Vehkalan länsipuolen esirakentaminen valmistui suunnitellusti 2020.

15.1 Sisäilmatilanne paranee kouluissa, päiväkodeissa ja muissa kaupungin tiloissa

Sisäilmatilannetta on saatu parannettua laajasti Vantaan kaupungin kiinteistöissä. Sisäilmatutkimuksia odottavien kiinteistöjen jono on saatu purettua ja tutkimukset saadaan aloitettua nopeasti sisäilmamitoituksen tultua. Rakennusten tutkimukset ovat laajoja ja myös korjauksissa päästään hyödyntämään laajasti teknistä dataa. Sisäilmaan, rakenteiden kuntoon ja tilankäyttäjien oireiluun vaikuttavat seikat tulevat ilmi ja niihin päästään puuttumaan ripeästi. Useita vanhempia koulu- ja päiväkotirakennuksia on saatu purkuun ja uudisrakennuksia tilalle, väistötiloja on saatu lisättyä. Koko sisäilmaprosessia on uudistettu ja sisäilmatyön henkilöresursseja on lisätty valtuustokauden aikana. Sisäilmatilanne on koko Vantaan osalta vakaa.

19.1 Tikkurilan toimitilahanke etenee

Tikkurilan toimitilahanke on edennyt määrätietoisesti kohti toteutusta hyvässä yhteistyössä eri yksiköiden ja osapuolten osallistuessa tarvittavin edistävin toimin.

4 KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

Kadut ja puistot palvelualue, pysäköinninvalvonta

Yleistä

Pysäköinninvalvonnan ensisijaiset tavoitteet ovat liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen. Tavoitetta edistetään valvomalla lain vastaista ja vaaratilanteita aiheuttavaa pysäköintiä, sekä vaikuttamalla pysäköintipaikkojen vaihtuvuuteen.

Pysäköinninvalvonnassa on tehty kuluvan vuoden aikana aktiivisesti töitä työhyvinvoinnin ja -turvallisuuden parantamiseksi, mikä on osaltaan vähentänyt sairauspoissaoloja sekä kohentanut yleistä työilmapiiriä. Yksikössä jatketaan hyväksi koettuja toimenpiteitä työhyvinvoinnin ja -turvallisuuden parantamiseksi.

Pysäköinninvalvonnassa on otettu käyttöön haalarikamerat työturvallisuuden parantamiseksi. Kameroiden käyttö perustuu vapaaehtoisuuteen tällä hetkellä. Kokemukset kameroista ovat olleet pääosin positiivisia.

Pysäköinninvalvonnassa suurimmat säästöt syntyivät henkilöstökuluissa, täyttämien virkojen seurauksena. Arviointikertomuksen jälkeen yksi avoimista olleista viroista on täytetty. Tällä hetkellä pysäköinninvalvonnan tiimissä on kaksi täyttämätöntä pysäköinnintarkastajan virkaa.

Tiimityöskentely ja toiminnan kehittäminen

Pysäköinninvalvonnassa on painotettu hyvän hallinnon periaatteiden toteutumista. Esimiesketjun yhteen työskentely sekä johdonmukaisuus työskentelystä annettavien linjauksien luomisessa on erityisen tärkeää.

Pysäköinnintarkastajia on ohjeistettu ottamaan yhteyttä esimieheensä, mikäli valvontaa halutaan aloittaa uudessa kohteessa tai alueen liikennejärjestelyt ovat muuttuneet. Muutoksista käydään aktiivista keskustelua, jonka pohjalta sovitaan toimintatavoista. Kuntalaisten ohjaamista ja neuvontaa korostetaan pysäköinninvalvonnan toiminnassa.

Kuntalaisia pyritään tiedottamaan muutoksista pysäköintijärjestelyissä muun muassa tiedotteita jakamalla. Pysäköinninvalvonta pyrkii kirjoittamaan ensin huomautuksia, jos alueen liikennejärjestelyt muuttuvat.

Pysäköinnintarkastajille järjestetään aktiivisesti koulutusta. Kaikki pysäköinnintarkastajat suorittavat poliisiammattikorkeakoulun järjestämän koulutuksen, joka koostuu neljästä osasta: 1. liikenneasiat, 2. oikeudelliset asiat, 3. hankalan asiakkaan kohtaaminen ja 4. työyhteisötaidot.

Lisäksi pysäköinnintarkastajille järjestetään yhteistä koulutusta ulkoisten ja sisäisten sidosryhmien kanssa.

Yleisiä pysäköinninvalvontaa koskevia huomioita

Tarkastuskertomuksessa mainittujen siirtotapahtumien lisäksi pysäköinninvalvonta suorittaa ajoneuvojen siirtoja myös sillä perusteella, että ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti yli kahden vuorokauden ajan tai jos viidestä samalla ajoneuvolla tehdystä pysäköintiä koskevan säännöksen vastaisesta menettelystä on määrätty pysäköintivirhemaksut, jotka ovat maksamatta ja joihin ei voi hakea muutosta.

Lähiirtojen määrä on hieman kasvanut kaupungin kunnossapidon urakka-alueilla tehtävien kunnossapitotöiden seurauksena.

Yksityisten piha-alueiden valvontaa koskevat 1.6.2020 voimaan tulleen tieliikennelain säännökset aiheuttavat edelleen epäselvyyttä valtakunnallisella tasolla. Tilanteen selkeyttämiseksi muun muassa Kuntaliitto on tehnyt esityksen lakimuutoksesta.

Vantaan Kaupunki on esittänyt sisäministeriölle pysäköintivirhemaksun korotusta 60 eurosta 80 euroon Tikkurilan kalliimmalla maksuvyöhykkeellä.

Kotihoidon pysäköintitunnukset

Arviointikertomuksen jälkeen kaupungin hallintosääntöön on tehty muutos, jonka mukaan tieliikennelain 190 a §:n mukaisten kotihoidon pysäköintitunnusten myöntämisestä ja peruuttamisesta vastaa kaupungininsinööri tai hänen määräämänsä teknisen lautakunnan hyväksymien linjausten mukaisesti. (hallintosääntö 6 luku 4§)

Tunnuksia on myönnetty 303 kpl 9.9.2021 mennessä.

Luvat ja valvonta yksikön henkilöstöresurssien riittävyys on huomioitava tehtävien lisääntyessä.

Katualueiden käyttömahdollisuudet kotihoidon poikkeuspysäköinnissä ovat rajattuja. Kiinteistölle, eli lähemmäs asiakasta tapahtuva pysäköinti, lisääisi kotihoidon tekemän tärkeän työn tehokkuutta ja turvallisuutta. Kaupungin oma tytäryhtiö VAV Yhtymä Oy on mahdollistanut tunnuksien käytön pysäköintialueillaan. Kaupungin sosiaali- ja terveystoimella on tietämys siitä, että missä talonyhtiöissä heidän asiakkaitaan asuu. Näin ollen tunnuksien käyttöä yksityisellä alueella tulee edistää yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Maastopysäköintiä koskevat huomiot

Pysäköinninvalvonnassa on ollut aikaisemmin jonkin verran sisäisiä tulkintaeroja maastopysäköintiin liittyen. Tulkintaeroja on pystytty ratkaisemaan työnjohdollisin toimenpitein sekä henkilökunnan koulutuksen avulla.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa annettiin suositus maastopysäköintialueita koskevan kartan luomiseksi. Kartan toteuttaminen ja ylläpitäminen vaatisi lisää henkilötyövuosien osoittamista. Kaupunkiympäristön toimiala ei katso tällaisen kartan toteuttamisen ja ylläpidon olevan sen laajuuden sekä monimutkaisuuden vuoksi kustannustehokasta, eikä viisasta henkilöstöresurssien käyttöä.